

Professionalisering 2College Durendael

Auteur	John van Dongen
Team	Wikiwijs Maken Auteurs
Laatst gewijzigd	23 juni 2015
Licentie	CC Naamsvermelding 3.0 Nederland licentie
Webadres	https://maken.wikiwijs.nl/50693/

Dit lesmateriaal is gemaakt met Wikiwijs van Kennisnet. Wikiwijs is hét onderwijsplatform waar je leermiddelen zoekt, maakt en deelt.

Inhoudsopgave

Professionalisering 2College Durendael	2
Leerlijnen	3
Arrangeren	8
Activeren en differentiëren	10
Kerndoelen VO	13
Geschiedenis	14
Geïmporteerd arrangement Aardrijkskunde	14
M & M	14
Nederlands	14
Wiskunde	14
Biologie	15
Moderne vreemde talen	15
Over dit lesmateriaal	16

Professionalisering 2College Durendael

Wat is didactiek?

Over **hoe** kennis, vaardigheden en leerhoudingen of attitudes door een leerkracht kunnen worden onderwezen aan leerlingen/studenten.

Wat bedoelen we met Flexdidactiek?

- Docent biedt stof aan op de wijze die hij/zij voor dat moment het best geschikt acht.
- Docent geeft ruimte aan leerlingen om hun antwoorden en werk aan te bieden op de door hen gewenste wijze.

Docent wil flexibel om gaan met leerstof, opdrachten en bewijsmateriaal. Het gebruik van bijvoorbeeld, video, geluid, foto's enz kan worden opgenomen door de docent of de docent biedt deze mogelijkheden aan de leerlingen.

Op deze manier hoeven leerlingen niet alleen en uitsluitend gebruik te maken van de bestaande en beproefde middelen, zoals: geschreven of getypte werkstukken, powerpoints, verslagen en/of toetsen.

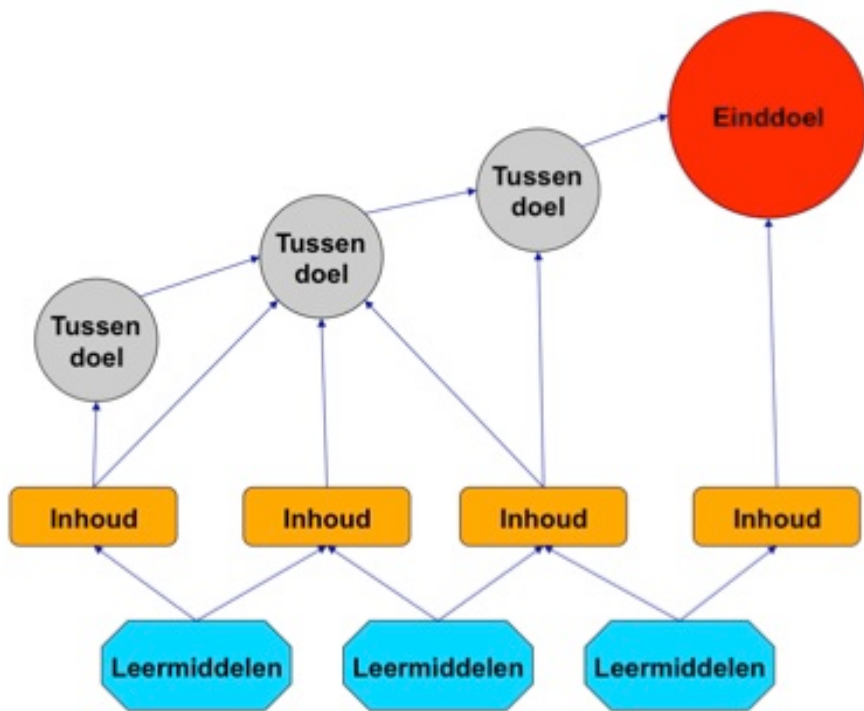
Ze kunnen ook filmpjes maken of gebruiken, teksten inspreken of op andere manieren technologie in hun schoolleven inzetten en gebruiken.

[Over didactiek én flexdidactiek](#)

Arrangeren is het beredeneerd selecteren, combineren en bewerken van leermiddelen voor onderwijsdoeleinden.

- Een leerlijn is een beredeneerde opbouw van tussendoelen en inhouden, leidend naar een einddoel.
- Een (leer)arrangement op basis van leerlijnen: een beredeneerde opbouw van leermiddelen, leidend naar een tussendoel of einddoel.
- Een arrangement is een doelgerichte selectie van leermiddelen (digitale en niet-digitale) om onderwijs vorm te geven.

[Wat is arrangeren eigenlijk?](#)

Gebruiken van wikiwijs als arrangeertool.....

[//www.youtube.com/embed/GZhdSMOVrhQ](https://www.youtube.com/embed/GZhdSMOVrhQ)

)

Met Wikiwijs is het ook voor **minder digitaal vaardige docenten**, haalbaar om **geweldige lessen** te arrangeren...

<http://www.wikiwijsleermiddelenplein.nl/>

Leerlijnen

Een leerlijn is een beredeneerde opbouw van tussendoelen en inhoud en naar een einddoel.

[//player.vimeo.com/video/16627052](https://player.vimeo.com/video/16627052)

In het bovenstaande filmpje zie je wat een leerlijn nu eigenlijk is. Het is van enorm belang dat we leerlijnen zo kunnen maken, dat onze leerlingen kunnen gaan begrijpen waarom ze bepaalde zaken moeten bestuderen.

Element beredeneerde opbouw	Kernvraag
Visie	Waarvoor leren zij?
Doelen	Waarheen leren zij?
Inhoud	Wat leren zij?
Leeractiviteiten	Hoe leren zij?
Rol leraar	Hoe is de rol van de leraar bij hun leren?
Materialen en bronnen	Waarmee leren zij?
Groeperingsvorm	Met wie leren zij?
Locatie	Waar leren zij?
Tijd	Wanneer leren zij?
Toetsing	Hoe wordt hun leren getoetst?

Leerlijnen vormen een belangrijk instrument bij het ontwerpen en ontwikkelen van leermiddelen, zowel

op inhoudelijk als op didactisch gebied. Ontwikkeling van leerlijnen vindt plaats bij het Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling (SLO). Momenteel wordt hard gewerkt aan nieuwe begrippenkaders voor basis- en voortgezet onderwijs. (Bron: Allard Strijker SLO)

[Leerlijnen enz...](#)

Format 1 **voorbeeld**

Wat is jouw vak?	Biologie
Voor welk niveau is deze leerlijn?	Basis
Voor welk leerjaar geldt deze leerlijn?	1 ^e leerjaar
Welke thema's onderscheid je?	Cellen en weefsels Schimmels en bacteriën Planten en dieren Mensen en hun omgeving Beweging, houding en conditie Menselijk lichaam Bescherming Prikkel Generatie op generatie
Welk onderwerp behandelt de leerlijn?	Levend, dood en levenloos
Welk (kern)doel wil je bereiken?	28 De leerling leert vragen over natuurwetenschappelijke, technologische en zorggerelateerde onderwerpen om te zetten in onderzoeksvragen, een dergelijk onderzoek over een

	<p>natuurwetenschappelijk onderwerp uit te voeren en de uitkomsten daarvan te presenteren.</p> <p>29 De leerling leert kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in sleutelbegrippen uit het gebied van de levende en niet-levende natuur, en leert deze sleutelbegrippen te verbinden met situaties in het dagelijks leven.</p> <p>30 De leerling leert dat mensen, dieren en planten in wissel- werking staan met elkaar en hun omgeving (milieu), en dat technologische en natuurwetenschappelijke toepassingen de duurzame kwaliteit daarvan zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden.</p> <p>31 De leerling leert onder andere door praktisch werk kennis te verwerven over en inzicht te verkrijgen in processen uit de levende en niet-levende natuur en hun relatie met omgeving en milieu.</p> <p>34 De leerling leert hoofdzaken te begrijpen van bouw en functie van het menselijk lichaam, verbanden te leggen met het bevorderen van lichamelijke en psychische gezondheid, en daarin een eigen verantwoordelijkheid te nemen.</p> <p>35 De leerling leert over zorg en leert zorgen voor zichzelf, anderen en zijn omgeving, en hoe hij de veiligheid van zichzelf en anderen in verschillende levenssituaties (wonen, leren, werken, uitgaan, verkeer) positief kan beïnvloeden.</p>
Welke materialen en bronnen worden gebruikt?	<p>VO- Content</p> <p>http://www.studiobiologie.nl/vmbo_ob/Thema_Vaardigheden_B/B%20Opdrachten/1%20Levend-dood-levenloos/</p> <p>Biologie voor jou:</p> <p>Hoofdstuk 1, blz 13 t/m 27</p>
Op welke manier laat je de leerlingen leren?	Practicumlessen, theorielesjes, onderzoek opdrachten
Met wie leren de leerlingen? (groeperingsvorm)	<p>Afwisselend:</p> <p>In groepjes van twee.</p> <p>Individueel</p>

Hoeveel tijd kost deze leerlijn?	<p>Gebaseerd op twee lesuren per week:</p> <p>2 x 2 lesuren practicum</p> <p>2 lesuren theorie</p> <p>1 lesuren uitwerken opdrachten en oefeningen</p> <p>2 lesuren SO's en Toets</p> <p>Totaal: 9 lesuren en een uitlooppuur</p>
Op welke manier wordt er getoetst?	<p>Practicumverslagen worden beoordeeld, 2 SO's : levend, dood levenloos en onderzoeksvaardigheden, werking en gebruik microscoop.</p> <p>1 toets,</p>

Format 1 **in te vullen**

Wat is jouw vak?	
Voor welk niveau is deze leerlijn?	
Voor welk leerjaar geldt deze leerlijn?	
Welke thema's onderscheid je?	
Welk onderwerp behandelt de leerlijn?	
Welk (kern)doel wil je bereiken?	
Welke materialen en bronnen worden gebruikt?	
Op welke manier laat je de	

leerlingen leren?	
Met wie leren de leerlingen? (groeperingsvorm)	
Hoeveel tijd kost deze leerlijn?	
Op welke manier wordt er getoetst?	

<https://maken.wikiwijs.nl/userfiles/8/862a10da292eee4f3901f5f32e4df9e4.doc>

[Vakwerkplan en leerlijn voorbeeld](#)

Arrangeren

Leidraad les of lessencyclus arrangeren

In zeven stappen onderweg...

nadenken

1. Bepaal welke onderwerpen normaliter, tijdens het leerjaar aan de orde komen.
2. Ga na welke van deze onderwerpen er, in jou beleving, geschikt zouden kunnen zijn om digitaal of digitaal onder de aandacht te komen.

Het hangt er daarbij vaak vanaf of er, naar jou inschatting, veel ondersteunende digitale materialen, animaties, foto's, actualiteiten enz., te vinden zouden kunnen zijn, die betrekking hebben op het onderwerp. Denk echter niet alleen in uitleg of extra info, maar ook aan activerende werkvormen, zoals bijvoorbeeld gebruik maken van sociale media, door leerlingen zelf te maken digitale materialen, video of ondersteunende uitleg of bijvoorbeeld samenwerkend leren.

3. Kies voor een les. Een lessenserie een thema of een onderwerp, dat past binnen het leerjaar dat aan de orde is.
4. Maak een korte tijdlijn, waarin je benoemt welke werkvormen je waar zou willen hanteren.

Bijv.

Onderwerp: Stevigheid en beweging

Geschat aantal lesuren: 8

0---1---2---3---4---5---6---7---8---

Maak onderscheid tussen start, uitvoering en afsluiting

5. Zet een arrangement op bijvoorbeeld 1 A4-tje, waarbij je de sub-onderwerpen die je persé binnen je gekozen thema benoemt. Hierbij schat je eventueel ook in hoelang leerlingen hieraan gemiddeld zouden moeten kunnen werken.
6. Zoek naar de mogelijkheden die je kunt vinden op het internet, maar ook binnen VO-content of wikiwijs, en eventuele beschikbare folio's, die je je leerlingen zou willen en kunnen aanbieden.
7. Stel het arrangement samen met wikiwijs.

[Een uitgebreid lesformulier, dat je leerlingen kunnen gebruiken als leidraad..](#)

[Een format dat je kunt gebruiken om je lesvoorbereiding in te plannen...](#)

[Met deze handleiding kun je zelf al snel aan de slag met het maken van een arrangement...](#)

om te zorgen dat je thuis nog even de dingen op je gemak kunt nalezen en nakijken, kun je eventueel gebruik maken van de online hulp die Wikiwijs je kan bieden...

Bedenk wel dat Wikiwijs niet stilstaat!

De schempjes die je voorbij ziet komen op de screencasts of de filmpjes, zijn daarom niet altijd meer exact hetzelfde. De handelingen die je worden voorgesteld om te kunnen arrangeren zijn echter wel hetzelfde. Ook binnen de nieuwste updates van Wikiwijs.

Misschien is dat nou wel proactief leren...?

http://maken.wikiwijs.nl/41818/Handleiding_Werken_met_Wikiwijs_Maken

[//www.youtube.com/embed/b996XIEb_nI](http://www.youtube.com/embed/b996XIEb_nI)

Zodat je het zelf nog eens thuis kunt doen en oefenen, als je dat zou willen...

<http://maken.wikiwijs.nl/25111#page-639>

Activeren en differentiëren

Overzicht van websites met lesmaterialen

1. Algemene sites voor allerlei

- www.wikiwijs.nl
- www.leermiddelenplein.nl
- <http://www.kennislink.nl/>
- <http://leermiddel.digischool.nl/vo/leermiddel/347ab7d302583fdf64a9c14dea2ac22a>

Word lid van de community

- <https://mijn.digischool.nl/gebruikers/new>

Verschillende Apps

- een overzicht gemaakt door Kurt Klynen
- een [verzameling apps van iKind](#), met o.a. een rubriek educatieve apps
- de website iPads for Education van het [Department of Education and Early Child Development van Victoria, Australië](#), met op de site een boekje met ideeën hoe je de iPad in de klas kunt gebruiken
- de wiki Teach with your iPad
- een lijst van Erik Sailers met apps voor het (speciaal) onderwijs
- de site iPad in Education
- de site Educational apps for the iPad, iPhone en Ipad Touch, met apps voor (voornamelijk) het VO.

Bron: <http://ict-en-onderwijs.blogspot.com/2011/06/tablets-de-killer-app-in-het-onderwijs.html>

2. Websites per vak

Nederlands

- www.digischool.nl/ne/community
- <http://wp.digischool.nl/nederlands/>
- www.entoen.nu

Engels

- <http://wp.digischool.nl/engels/>

- http://digischool.kennisnet.nl/community_en/lesmateriaalpagina
- <http://www.internetonderwijs.net/Websites/Engels.htm>

Frans

- <http://wp.digischool.nl/frans/>
- http://digischool.kennisnet.nl/community_fr
- <http://www.internetonderwijs.net/Websites/frans.htm>

Wiskunde

- <http://wp.digischool.nl/wiskunde/>
- www.math4all.nl
- <http://www.fi.uu.nl/wisweb>
- <http://www.ratio.ru.nl/index.php?content=lesmateriaal>
- <http://www.fi.uu.nl/rekenweb/>

Aardrijkskunde

- <http://wp.digischool.nl/aardrijkskunde/>
- http://digischool.kennisnet.nl/community_ak/materiaal
- <http://www.geography-site.co.uk/>
- http://www.bbc.co.uk/schools/websites/11_16/ (onder anderen ook veel filmpjes)
- <http://www.geobronnen.com>
- <http://education.usgs.gov/common/secondary.htm>

Biologie

- <http://wp.digischool.nl/biologie/>
- <http://www.biodoen.nl/biodoenLite.php>
- <http://www.bioplek.org/>

Verzorging

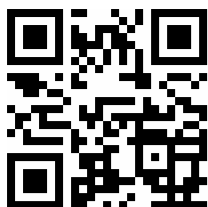
- <http://www.verzorgingslokaal.nl/>
- <http://www.loketgezondleven.nl/interventies/>

Mens en maatschappij

- <http://digischool.nl>
- www.schooltv.nl
- www.nieuwsindeklas.nl
- <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/informatie/onderwijs/gereedschappen/maatschappijleer/piramide-nl.htm>

[Activerende werkvormen](#)

Waar je bijvoorbeeld educatieve Apps kunt vinden..

<http://eduapp.nl/hoe>

Via deze hyperlink kom je op de website van EduApp. Deze website is speciaal voor het onderwijs opgezet. Je kunt er allerlei educatieve oplossingen en materialen vinden in de vorm van Apps. Deze Apps zijn meestal geschikt voor alle platforms. Je kunt ze dus met Android, Apple en Windows gebruiken.

Mini workshop E- didactiek

http://maken.wikiwijs.nl/49614/Mini_workshop_e_Didactiek

Hier kun je even kijken hoe je eventueel met e-didactiek zou kunnen omgaan...

[Een overzicht van wat gemakkelijke en relevante websites en Apps, die je verder kunnen helpen bij het zoeken naar lesmateriaal...](#)

Activerende didactiek:

Bekijk een voorbeeld.

[//www.leraar24.nl/api/video/2327/embedded](http://www.leraar24.nl/api/video/2327/embedded)

Kerdoelen VO

Verzamelde kerndoelen alle vakken VO definitieve versie

http://www.slo.nl/voortgezet/onderbouw/kerndoelen/Karakteristieken_en_kerdoelen_voor_de_onderbouw.pdf/download

De kerndoelen voor de onderbouw VO, geformuleerd en beschikbaar gesteld door het SLO.

februari 2014, Rijksoverheid

http://wetten.overheid.nl/BWBR0019945/geldigheidsdatum_02-02-2014

ter controle: op dit moment zijn de geldende kerndoelen onderbouw VO op deze wijze gepubliceerd binnen de wet.

Geschiedenis

M en M KGT

http://maken.wikiwijs.nl/36371/Leerlijn_M_en_M_StudioVO

Geïmporteerd arrangement Aardrijkskunde

M & M

M en M KGT

http://maken.wikiwijs.nl/36371/Leerlijn_M_en_M_StudioVO

Nederlands

Nederlands Ij1 KGT

http://maken.wikiwijs.nl/37340/Leerlijn_Nederlands_onderbouw_VMBO_KGT_StudioVO#!page-332349

Wiskunde

Wiskunde Ij 1 KGT

http://maken.wikiwijs.nl/34612/Leerlijn_wiskunde_onderbouw_VMBO_kgt_StudioVO#!page-359924

Biologie

Moderne vreemde talen

Over dit lesmateriaal

Colofon

Auteurs	John van Dongen
Team	Wikiwijs Maken Auteurs
Laatst gewijzigd	23 juni 2015 om 09:11
Licentie	De Nederlandse Creative Commons 3.0 licentie waarbij de gebruiker het werk mag kopiëren, verspreiden en doorgeven en afgeleide werken mag maken onder de voorwaarde: Naamsvermelding, zie http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/nl/ . Meer informatie over de CC Naamsvermelding 3.0 Nederland licentie licentie.

Aanvullende informatie over dit lesmateriaal

Van dit lesmateriaal is de volgende aanvullende informatie beschikbaar:

Eindgebruiker leerling/student

Bronnen

Zodat je het zelf nog eens thuis kunt doen en oefenen, als je dat zou willen...

<http://maken.wikiwijs.nl/25111#page-639>

Waar je bijvoorbeeld educatieve Apps kunt vinden..

<http://eduapp.nl/hoe>

Mini workshop E- didactiek

http://maken.wikiwijs.nl/49614/Mini_workshop_e_Didactiek

Verzamelde kerndoelen alle vakken VO definitieve versie

http://www.slo.nl/voortgezet/onderbouw/kerndoelen/Karakteristieken_en_kerndoelen_voor_de_onderbouw.pdf/download

februari 2014, Rijksoverheid

http://wetten.overheid.nl/BWBR0019945/geldigheidsdatum_02-02-2014

M en M KGT

http://maken.wikiwijs.nl/36371/Leerlijn_M_en_M_StudioVO

M en M KGT

http://maken.wikiwijs.nl/36371/Leerlijn_M_en_M_StudioVO

Nederlands Ij1 KGT

http://maken.wikiwijs.nl/37340/Leerlijn_Nederlands_onderbouw_VMBO_KGT_StudioVO#!page-332349

Wiskunde Ij 1 KGT

http://maken.wikiwijs.nl/34612/Leerlijn_wiskunde_onderbouw_VMBO_k_g_t_StudioVO#!page-359924

Gebruikte Wikiwijs Arrangementen

Stedelijk College Eindhoven (2015)

Link: <https://maken.wikiwijs.nl/50056/>

Auteur: van Dongen, John